

Heetwatermachines draaien het jaar rond in Leeuwarden

Onkruidbestrijding in de zomer, borden en andere gevoelige objecten reinigen in de winter

Heet water is voor de gemeente Leeuwarden een belangrijk middel voor onkruidbestrijding.

Nu blijkt dat de voor dit doel ingezette machines ook geknipt zijn voor het schoonmaken van kwetsbare objecten zoals verkeersborden.

'Hierdoor gebruiken we ze nu het hele jaar'

Auteur: Bart Mullink

Het is hun vaste machine en die houden ze piekfijn in orde; dat demonstrenen Rommert Dijkstra en Theo Hepkema op het terrein van de gemeentewerf op het bedrijventerrein Hemrik in Leeuwarden. Hun Oeliatec Houat 500 heeft twee filters, die op tijd moeten worden schoongemaakt. 'In het slootwater dat we innemen, zit veel troep.' Dijkstra wijst op het grove filter dat het meeste eruit haalt voordat het water de voorraadtank in gaat. Bij de boiler zit nog een klein filter, dat ook de fijnere troep eruit haalt.

Vijfhonderd liter slootwater is onderweg zo ingenomen, zegt Dijkstra. De pomp hoeft er maar een paar minuten voor te draaien. Toch heeft schoon leidingwater de voorkeur, voegt Reinier Haagsma daaraan toe. Hij heeft bij de gemeentelijke groendienst de functie van coördinator. 'Slootwater is vaak erg smerig. Er zit van alles en nog wat in. Je kunt het wel filteren, maar het wordt niet echt schoon.'

Reinier Haagsma

'We hebben gekozen voor vaste mensen die altijd met dezelfde machine werken'

Bescherming

Heet water is wat hem betreft voor onkruidbestrijding in boomspiegels de beste optie. 'Met schoffelen heb je meer werk. Ook raken de bomen erdoor beschadigd. Van het hete water hebben ze geen last. Je werkt om de boom heen en ook als je met het water de boom raakt, heeft deze hertegen van zichzelf genoeg bescherming.'

Omdat met schoffelen het oppervlak wordt losgewoeld, ontstaat daarnaast een ideaal zaaibed voor inwaaiend onkruidzaad, weet hij. 'Binnen een paar dagen is dat ontkiemd, zodat je al snel moet terugkomen. Bij het weghalen neem je ook elke keer wat grond mee. Hierdoor verandert een boomspiegel geleidelijk aan in kuil. De wortels aan de voet van de boom komen dan bloot te liggen. Dat maakt een boom kwetsbaar, temeer omdat de verdiepte spiegels bij regen veranderen in een waterbak.'

Branders vindt hij evenmin een goed alternatief. 'Door de hiervoor benodigde gasflessen zijn ze duurder in het gebruik. Maar vooral is het gevaar dat ze brand veroorzaken te groot.' Opschot van bomen blijkt volgens hem prima brandhout en het papier en plastic dat overall rondslingert, is eersteklas aanmaakmateriaal. En heet water blijkt ook nog eens effectiever te zijn. 'Dat komt vooral doordat de hitte, anders dan die van een brander, ook een heel klein stukje de grond in komt.'

Voor onkruidbestrijding in bestrating kiest de gemeente een gemengde methode: borstelen, om het plantmateriaal dat ook voeding is weg te halen, en een volgende ronde heet water,

'Schoffelen van spiegels is bewerkelijker, minder effectief en leidt tot schade aan de bomen. Heet water is veiliger, effectiever en economischer dan branden'

omdat dat de plantengroei het beste doodt. 'Dat werk besteden we trouwens uit.'

Compact

De Oeliatec Houats zijn compact en passen op een kleine pick-up. 'In stedelijk gebied is dat een groot voordeel. Je staat er niet gauw mee in de weg. Mensen hoeven niet te wachten tot je klaar bent.' Dat laatste blijkt overigens nooit lang te duren. 'Je gaat even om de boom heen met de lans en je kunt alweer door naar de volgende.' Drie machines blijken zo voldoende om alle 60.000 boomspiegels in de gemeente bij te houden.

De Houats staan in Leeuwarden op een Fiat Doblo. Prima auto qua formaat, weet Hepkema. 'Anders dan de wagens die we vroeger gebruikten, passen ze bijvoorbeeld gemakkelijk in een parkeervak. Ik ben wel blij dat ze binnenkort worden ingeruild voor elektrische, vooral vanwege de koppeling waar ik dan vanaf ben. Omdat ik van boom naar boom rijdt, moet ik na een meter of zeven alweer stoppen. Daardoor rijdt ik een groot deel van de tijd met slippende koppeling, die zo snel versleten is. Na een jaar moeten er alweer nieuwe platen in.' Voor hemzelf blijkt dit onderdeel van de praktijk ook allesbehalve ideaal. 'Ik krijg een lamme voet van al dat intrappen van het koppelingspedaal.'

Elektrisch

Haagsma vertelt dat het plan is om over een paar jaar alleen nog elektrische voertuigen te hebben. 'We zitten nu qua omschakeling ongeveer op de helft.' Op het terrein bevinden zich alvast twaalf voertuigoplaadpunten. 'De komende jaren komen daar nog twaalf bij. Zo kunnen we het hele wagenpark op de werf opladen.' De overstap gaat volgens hem niet ineens omdat de elektrische voertuigen duur zijn in aanschaf. 'Wel zijn ze in het gebruik uiteindelijk goedkoper, hebben we berekend. Per saldo zijn ze dus een economische keuze.'

Dat de Oeliatecs op de brander na helemaal elektrisch zijn, was volgens Haagsma ook een

van de redenen om voor deze machines te kiezen. 'Naast het gunstige formaat en de efficiënte brander. Ze hebben een uniek systeem, dat in de nozzle een werveling creëert die leidt tot fijnere druppels. Dat scheelt in de hoeveelheid heet water die nodig is. Andere machines gebruiken 10 liter per uur, deze 6, met hetzelfde resultaat.'

Dijkstra toont de keuzeknop voor koud of heet water en kiest voor de laatste optie. De boiler laat daarop een zacht gebrom horen. Dat de machines zo stil zijn, hoorden ook de beheerders van de twee gemeentelijke begraafplaatsen. 'Die werden meteen enthousiast. Voor allebei de begraafplaatsen is nu een kleine versie van de machine aangeschaft. Zo'n model dat handmatig kan worden verplaatst. Omdat je ze niet hoort, blijft de rust gehandhaafd die voor een begraafplaats belangrijk is.'

Huur

De drie Houats werden aangeschaft in 2019. De heetwatermachines die eerder werden gebruikt, waren veel groter en zwaarder. De daarvoor benodigde grotere pick-ups worden nu ingezet voor ander transportwerk. 'Die vroegere machines waren huurmachines, waarmee we vaak problemen hadden. De Oeliatecs zijn compacter en lichter, terwijl we er evenveel werk mee kunnen verzetten. De versies van de huurmachines die in het verleden werden geleverd, waren bovendien behoorlijk storingsgevoelig.'

Dat laatste lag volgens hem wellicht ook deels aan de manier van gebruiken. 'We lieten er toen veel verschillende mensen mee werken. Nu zetten we zes vaste mensen in, die altijd met dezelfde machines werken. Ze kennen hun machines door en door en weten goed waarop ze moeten letten.'

De gemeente werd voor het boomspiegelwerk opgedeeld in drie gebieden. Elk duo houdt met één machine een van die drie gebieden bij. Ze rijden hun vaste routes en komen zo bij elke

Tussendoor wordt meteen een vervuilde lantaarnpaal meegepakt.

boomspeigel gemiddeld zes à zeven keer per jaar langs. ‘Net als voor hun machine, voelen ze zich sterk verantwoordelijk voor hun eigen gebied.’

Seizoen

Het onkruidbestrijdingsseizoen loopt ongeveer van april tot en met oktober. Afhankelijk van wat de mensen op hun pad treffen, wordt volgens Haagsma in die periode een enkele keer ook wel een stukje schelpenpad of een vervuilde bankje meegenomen. ‘Als het seizoen erop zit, gaan we met de machines fulltime verkeersborden en ander straatmeubilair schoonmaken. Vroeger werd die taak uitbesteed aan een extern bedrijf, dat werkt met een hogedrukspuit. Maar op die manier wordt ook de reflecterende laag op de verf beschadigd, waardoor het steeds moeilijker wordt om de

‘Als het seizoen erop zit, gaan we met de machines fulltime verkeersborden en ander straatmeubilair schoonmaken’

borden in het donker te lezen. Voortaan doen we de schoonmaak zelf. We zetten een borstel op de lans van de Oeliatec en reinigen daarmee zonder druk. Met een reinigingsmiddel en heet water gaat vuil zo gemakkelijk van de borden en andere objecten af, zelfs graffiti.’

Een voorwaarde blijkt dat de temperatuur niet onder de 4 graden Celsius komt, want dan geven de machines een storingssignaal. ‘Dit gebeurt omdat de afkoeling dan te groot wordt om de geprogrammeerde temperatuur snel genoeg te kunnen halen. Dan kunnen we

nog wel doorwerken met koud water. Vaak komen we daarmee ook redelijk ver. En anders hebben we nog genoeg andere soorten werk; er is voor de mensen altijd wel wat te doen. In Leeuwarden ligt bijvoorbeeld heel veel schelpenpad, dat intensief onderhoud nodig heeft. Dat doen we ook in de winter.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!